

INTERNE INFORMATIE/MEMO

onderwerp : Toelichting groen en onderhoud begroting 2022
datum : 26 oktober 2021
deadline : 26 oktober 2021
zaaknummer :
van afdeling/team/ambtenaar : Realisatie en beheer
aan afdeling/team/B&W/raad : Raad
bijlage : inspectierapport
201530089 memo W_IBOR_raad
201529408 bijlage 3 voorziening wegen 14-9-2021 (004)

Tijdens de commissievergadering van 19 oktober 2021 is gevraagd om een nadere toelichting van het IBOR-budget in de begroting. Tijdens de presentatie op 27 september en in de bijgeleverde documenten in de kennisgeving is de herverdeling van de budgetten toegelicht. Hieronder zijn de onderwerpen uit de memo nogmaals kort toegelicht en aangevuld met informatie uit de jaarrekeningen van 2019 en 2020 en een antwoord op de bezuinigingen op de beheerplannen. Tevens sturen wij bijgaand nogmaals de memo toe zoals deze met de presentatie van 27 september verspreid is.

Op 7 december 2020 heeft de gemeenteraad een presentatie gehad over de Basis in beeld. Hierin is toegelicht wat de verhouding is tussen het areaal dat beheerd wordt, het onderhoudsniveau wat is vastgesteld en de beschikbare middelen. De conclusie van dit rapport en de presentatie op 7 december 2020 is dat de financiële middelen ontoereikend zijn om het areaal op het vastgestelde niveau te beheren. Duidelijk werd daarbij dat het budget voor wegonderhoud ontoereikend is. De gemeenteraad heeft het college toen de opdracht gegeven om binnen de huidige beschikbare middelen een oplossing te bieden. Door het uitwerken van Basis in Beeld naar IBOR is daar afgelopen jaar aan gewerkt.

Na deze presentatie is het herstelplan opgesteld en zijn tijdens de voorjaarsnota nog wijzigingen in budget het opgelegd. Op basis van de laatste situatie, de voorjaarsnota, is een oplossing berekend nog altijd uitgaande van de meegegeven opdracht om binnen de huidig beschikbare middelen een oplossing te vinden.

De tekorten zijn stevig. De enige oplossing die gevonden kan worden is alle onderhoudsniveaus 's naar het laagste niveau te zetten. Dat is niveau C. Wanneer alle bedragen herverdeelt worden over de disciplines zoals groen en wegen is het mogelijk binnen de financiële middelen die beschikbaar zijn een oplossing te vinden. Dit betekent tegelijkertijd dat er dan niets extra's meer gedaan kan worden.

Het C-niveau is het laagst acceptabele niveau omdat binnen het beheer er vanuit gegaan wordt dat lager dan C-niveau kapitaalvernietiging betekent. Ook de Provincie ziet hierop toe. Zij accepteert geen kapitaalvernietiging.

Tijdens de behandeling van de begroting 2022-2025 op 19 oktober 2021 werd door fracties aangegeven dat vooral de bezuiniging op groen niet wenselijk is. In de begroting is echter de minimale variant opgenomen te weten alles op C-niveau. Dit betreft een keuze vanuit financiën op basis van de opdracht van de gemeenteraad. Mocht de gemeenteraad het niveau van bijvoorbeeld

groen anders willen, dan betekent dit dat extra budget nodig is. Zoals tijdens de presentatie op 27 september jl. aangegeven zijn deze financiële mogelijkheden er niet binnen het beheer van de openbare ruimte. Dit komt door de financiële situatie van de gemeente en de opdracht van de gemeenteraad om binnen bestaande beschikbare middelen een oplossing te vinden.

Bijkomend aspect is het onderhoud van de wegen. Eénmaal per twee jaar inspecteren we de wegen. Deze inspectie is een visuele inspectie. Met deze inspectie hebben we een beeld van de schades die er zijn en de algemene onderhoudstoestand van de verhardingen. Met deze inspectie wordt dus nooit exact alle schade bepaald. Zouden we dit exact willen weten dan zou een inspectie veel te duur worden. Dat elke twee jaar uit laten voeren is te kostbaar. Daarom inspecteren we conform de CROW richtlijnen. Op basis van deze schouw weten we welke verhardingen er het ergst aan toe zijn. Met deze gegevens, meldingen vanuit Fixi (meldingssysteem) en onze observaties buiten wordt het jaarlijks uit te voeren onderhoud bepaald. Hierbij is de afgelopen jaren geprioriteerd in verband met de doorgevoerde bezuinigingen. Zo heeft beheer vooral plaatsgevonden op voetpaden, de parkeervakken hebben een lagere prioriteit gekregen.

Uit de schouw van 2019 bleek al dat er een grote onderhoudsgolf aan zit te komen. Informatie hierover is mede vertaald in de jaarrekeningen van de gemeente Westervoort van 2019 en 2020.

Quote uit de jaarrekeningen 2019 en 2020:

“Begin 2019 is een integrale weginspectie uitgevoerd van alle verhardingen. Met de kwaliteiten daaruit als basis en de CROW normen als uitgangspunt is een onderhoudsplanung opgesteld voor de komende 5 jaar. Voor 2019-2021 resulteert dat in een totaal bedrag van 930.000 euro aan ‘groot’ onderhoud! Voor de komende 5 jaar is dat zelfs 3,1 miljoen euro! Dit houdt in dat de komende jaren zo’n 63% tot 32% van het ‘groot’ onderhoud financieel is gedekt. Het is onvermijdelijk dat we keuzes moeten maken voor uitstel en niet uitvoeren. Ook nu al.”

En uit de jaarrekening 2020:

“De totale kosten van 2020 zijn substantieel meer geweest dan dat er geraamd was. Dat betekent dus dat het meerdere de komende jaren weer moet worden ‘ingehaald’. Dat wordt nog een hele opgave. Als er te weinig budget is voor het uitvoeren van groot onderhoud, betekent dat eigenlijk automatisch dat het klein onderhoud en de klachten toenemen. Daarbij zal ook vaak de onderhoudsmaatregel van uitgesteld onderhoud duurder uitvallen. Vergelijkbaar met het schilderen van je woning. “

De gemeenteraad heeft daarna, ingegeven door de financiële situatie van de gemeente Westervoort, de afgelopen periode verder bezuinigd op wegbeheer. Ook tijdens het opstellen van het herstelplan en met de voorjaarsnota. Uit overwegingen die fracties hebben gegeven blijkt dat de verharding er ogenschijnlijk goed bij ligt. Dat is te begrijpen. Grote delen lijken er goed bij te liggen maar inzoomend op de wegen is de situatie echter minder positief en zijn de risico’s inmiddels hoog, zoals toegelicht in de presentatie in de gemeenteraad op maandag 27 september.

Fracties hebben tijdens de commissievergadering gevraagd om een inzicht in de reden van de toename van het wegenareaal onder C-niveau.

Deze reden is hoofdzakelijk te vinden in de achteruitgang door veroudering van het areaal. In het rapport de Basis in beeld is de ouderdom van het wegenareaal aangegeven; vooral in de periode 1980 en 1989 zijn veel nieuwe verhardingen aangelegd. Dat areaal is nu 30 tot 40 jaar oud. Het is dan normaal dat het groot onderhoud sterk toeneemt. Daarnaast speelt het weer ook een rol in de

achteruitgang. Koude winters met veel vorst hebben een negatieve invloed op de toestand van de wegen. De laatste jaren hebben echter ook de droge zomers een negatieve invloed. Hierdoor ontstaat zetting waardoor scheuren ontstaan. Verder gaan bomen op zoek naar water waardoor de wortelopdruk toeneemt.

In de begroting is voor het uitvoeren van groot onderhoud een voorziening opgenomen. De bedragen die nodig zijn fluctueren als gevolg van bovenstaande enorm. Met deze voorziening wordt de impact op de begroting afgevlakt. Door bezuinigingen op het wegenbeheer is de voorziening op dit moment onvoldoende om het tekort op het wegbeheer nog op te lossen. Daarom moet er extra worden geïnvesteerd. Dat bedrag is berekend op € 214.000,-- voor de komende jaren. Het verloop van de voorziening hebben we opgenomen in bijlage 3 voorziening wegen 14-9-2021 (004), bijlage bij de presentatie.

Om nu en in de toekomst betere sturing te krijgen is het noodzakelijk om te werken volgens het principe beleid, beheer en uitvoering. Op die wijze is veel beter zicht op welke kosten er in de toekomst toe te verwachten zijn. Zoals u weet wordt op dit moment gewerkt aan het nieuwe Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR). Helaas is met de behandeling van de voorjaarsnota het bedrag voor het opstellen van beheerplannen door de gemeenteraad gehalveerd. Voor de nu beschikbare € 15.000,-- is het niet mogelijk een goed beheerplan op te stellen. Zeker niet omdat vanuit het integrale principe van ons beleid ook linken moeten worden gemaakt richting Klimaat adaptatie, Omgevingswet en Circulaire Economie. Hier wil het college graag nog met de gemeenteraad over in gesprek. De stap na de beheerplannen is het maken van uitvoeringsplannen. Hoe deze laatste stap eruit ziet is afhankelijk van de beheerplannen. Dit alles wordt in gang gezet om in de toekomst beter financieel controle te hebben.

Het is de planning om in Q1 nieuw IBOR-beleid aan u voor te leggen. Dit nieuwe beleid zullen we presenteren op een avond voor de Raad. U wordt dan meegenomen en kunt inhoudelijk reageren op de inhoud achter de bedragen die nu in de begroting zijn opgenomen als mede de keuzes die gemaakt moeten worden. Na deze presentatie is uw raad aan zet om het beleid en de bijbehorende financiën definitief vast te stellen.

Dit betekent dat bij deze begroting 2022 de gemeenteraad de richting vaststelt voor het beleid als mede het financiële kader. De definitieve besluitvorming echter aangaande de te maken keuzes, het onderhoudsniveau en bijbehorende definitieve financiën voor de komende jaren, zijnde het IBOR beleid en bijbehorende uitvoering hiervan, wordt in het eerste kwartaal aan de gemeenteraad voorgelegd voor separate besluitvorming. Graag biedt het college de raadsfracties de gelegenheid om voorafgaand aan die bespreking gezamenlijk een rondleiding door de gemeente te doen, samen met onder andere de wegbeheerder, die tot iets meer dan een jaar geleden weginspecteur was.